

Felles løft: Sammenhengende tjenester for barn og unge

Orientering om et planlagt samarbeid

Faglig arena for datadeling og informasjonsforvaltning
17. sept. 2025

Bakgrunn

Som annonsert:

«Digdir har nylig levert en søknad til Medfinansieringsordningen sammen med KS, KS Digital, Statsforvalteren og flere andre partnere. Vi vil orientere om bakgrunn og planer for dette *ambisiøse* tiltaket. Formålet er å etablere et *felles fundament* for samarbeid og kunnskap om det vi har kalt *datadrevet tjenesteutvikling for sømløse brukerreiser* på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer, med pilotering ut fra området barn og unge – fra barnehage til høyere utdanning. Gjennom praktisk utprøving og kompetansebygging skal prosjektet legge grunnlag for at det resulterende *felles fundamentet* er modent og kjent, slik at det blir brukt og bygget videre på, også på andre områder. Prosjektet vil bygge på eksisterende erfaringer og et utstrakt samarbeid om datadeling og sammenhengende tjenester i offentlig sektor.»

Statsforvalterens fellestjenester

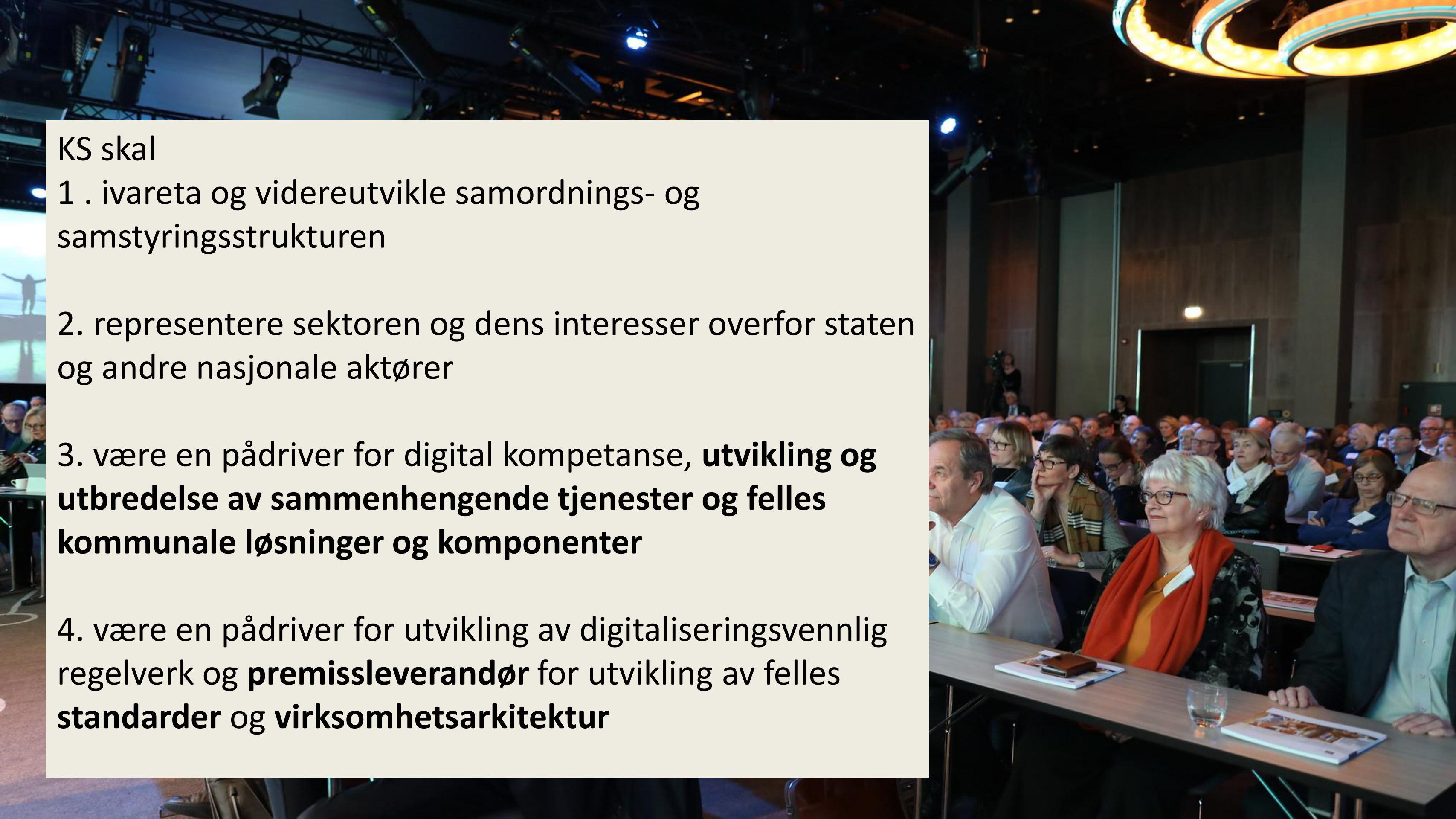
Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Dagens panel:

- Sidsel Nordhagen, daglig leder, KS Digital
- Trond Magnus Sevre, leder for teknologi og utvikling, Novari IKS
- Erik Hagen, virksomhetsarkitekt i Digdir

Motivasjon sett fra kommunal sektor og KS/KS Digital

The background image shows a large audience of people seated in rows in a modern, dimly lit hall. The audience is diverse in age and is looking towards the left side of the frame. The room features high ceilings with exposed structural elements and large, glowing circular light fixtures. The overall atmosphere is professional and focused.

KS skal

1 . ivareta og videreutvikle samordnings- og samstyringsstrukturen

2. representere sektoren og dens interesser overfor staten og andre nasjonale aktører

3. være en pådriver for digital kompetanse, **utvikling og utbredelse av sammenhengende tjenester og felles kommunale løsninger og komponenter**

4. være en pådriver for utvikling av digitaliseringsvennlig regelverk og **premissleverandør** for utvikling av felles **standards** og **virksomhetsarkitektur**

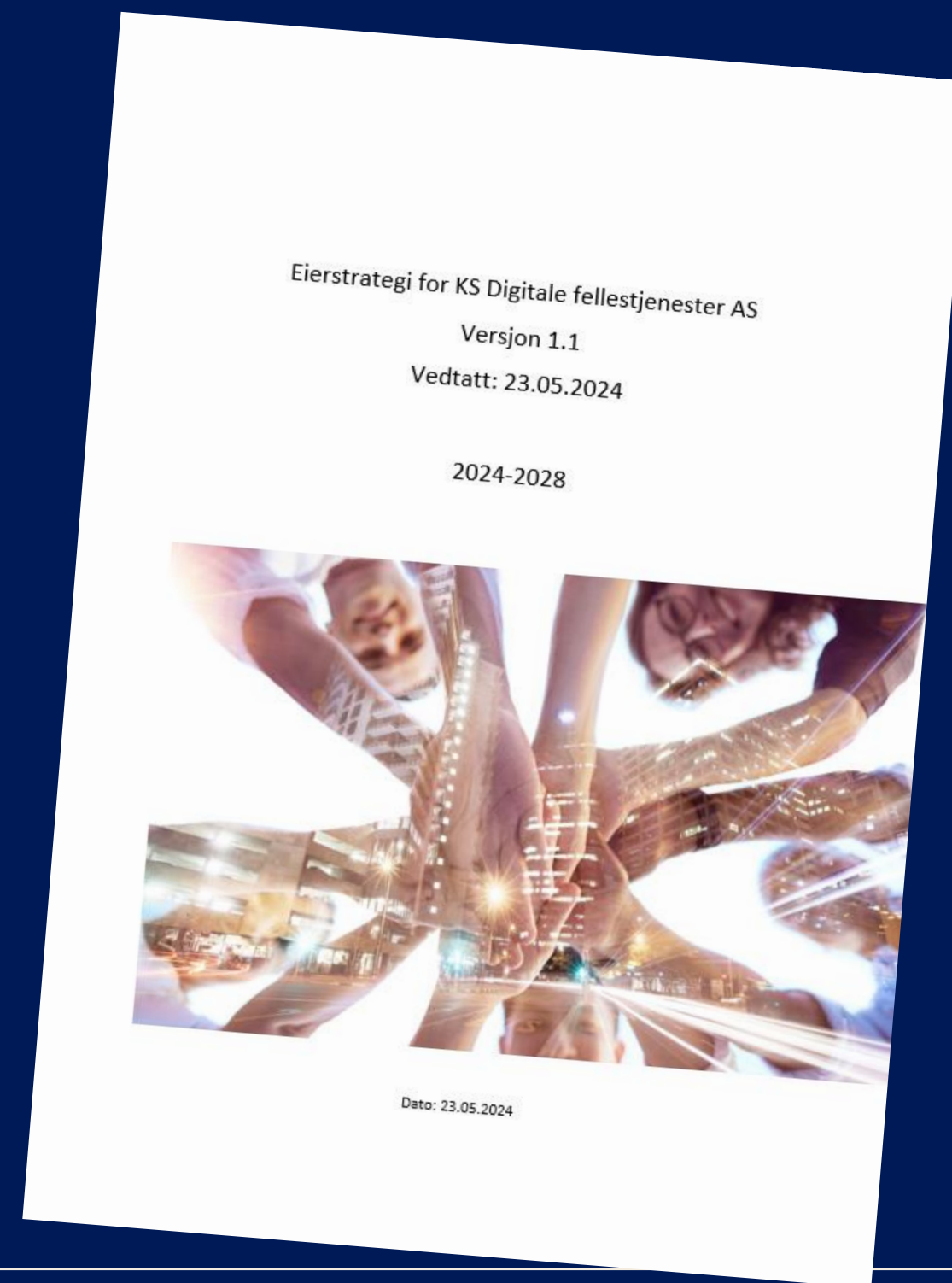

KS Digital

Vi skal bidra til å øke farten på
digitalisering i kommunal sektor!

*... tilby brukerorienterte og sammenhengende
digitale tjenester*

*...være en utviklingsaktør og tjenestetilbyder av
digitale fellestjenester og naturlig tilleggende
tjenester*

Oppdraget til KS Digital om «plattform»

4 – Nye leveranseområder

KS Digital skal som supplement til arbeidet med virksomhetsstrategi, utarbeide plan og veikart for hvordan KS Digital kan tilnærme seg nye leveranseområder beskrevet i eierstrategien. Blant de fem definerte innsatsområdene har eier følgende prioriteringer:

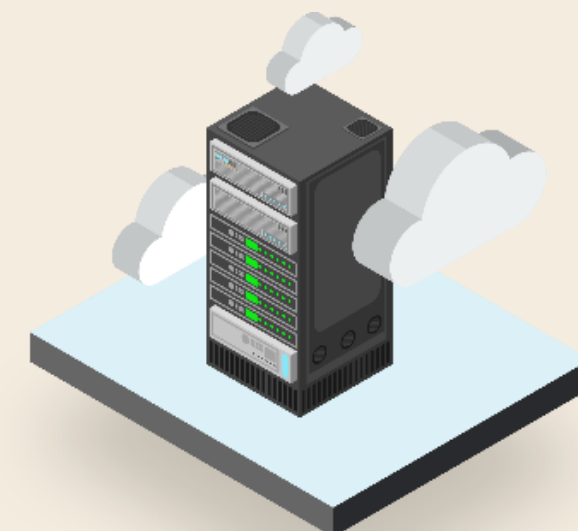
1. Tilby teknologi-plattform og prosesser for teknologi-støttet innovasjon i sektoren.

Hensikt: Tilrettelegge for økt samarbeid om tjenesteutvikling, drift og forvaltning av fellestjenester som utvikles på plattformen. Gjennom arbeidet skal KS Digital legge til rette for bedre ressursutnyttelse for medlemmer og leverandører i tjenesteutvikling.

Tjenesteplattformen

Applikasjonsplattform

Dataplattform

Allmenningen

FIKS

Tjenesteplattformen er også en historie om KS Digital

**Vi bygger
det som skal til**

Tjenesteplattform, struktur og
rammer

**Vi bygger
på det vi har**

Fiks, økosystem og
segmentansvar, Altinn Studio 3,
løsninger fra markedet

**Vi bygger
på samarbeid**

Kommunene, Fylkeskommunene,
Offentlig sektor, Leverandørmarkedet

Aktuelt: Økt søkelys på behovet for datadeling

Kunnskapsministeren vil la skoler dele informasjon om voldelige elever

Etter rekordmange voldshendelser i skolen foreslår kunnskapsministeren en lovendring for å gjøre skolehverdagen tryggere for lærere og elever.

Kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun Foto: Rodrigo Freitas / NTB

4. juli 2025 kl. 18:12

PSYKISK HELSE

Regjeringa vil gi helsepersonell utvida rett til å dele informasjon

Regjeringa foreslår å utvide informasjonsutvekslinga mellom helsetenesta, politiet og PST. Forslaget omhandlar personar med psykiske lidingar som kan utgjere ein risiko for vald. Det kjem fram i ei [pressemelding](#).

– Det er viktig at vi har eit system som gjer det mogleg å førebygge alvorlege hendingar. Eit viktig formål med dei foreslåtte lovendingane er å bidra til at helsetenesta får eit betre grunnlag til å gjennomføre gode valdsrisikovurderingar, seier helse- og omsorgsminister Jan Christian Vestre (Ap).

17. mars 2025 kl. 05:00

Debatt

Registerdata er til barnets beste

Det er behov for mer kunnskap om tiden barn tilbringer i barnehage og skole, og særlig gjelder det for risikoutsatte elevgrupper. Registerdata vil bidra til at barnehage- og skoletilbudet kan bli bedre, skriver barneombud Mina Gerhardsen.

A Debatt

Utfordringer

- Data er ofte fragmentert og fordelt på ulike fagsystemer og verktøy.
- Markedet for digitale løsninger i kommunesektoren er lite samordnet. Dette fører til at systemer snakker dårlig sammen.
- Innbyggere må oppgi samme informasjon og gi samtykker flere ganger i et mylder av skjema.
- Kommuner sliter med å få tak i, dele og bruke data de trenger til tjenester, styring eller rapportering.
- Det er krevende å finne løsninger som adresserer juridiske, organisatoriske, semantiske og tekniske utfordringer på tvers av forvaltningsnivåer

Formål og ambisjon ref. medfinansieringssøknad

Formålet er å etablere et felles fundament for samarbeid og kunnskap om datadrevet tjenesteutvikling og sømløse brukerreiser på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer, med pilotering ut fra området barn og unge – fra barnehage til høyere utdanning.

Prosjektet vil bygge på erfaringer og eksisterende samarbeid om digital tjenesteutvikling.

Ambisjonen er bred systematisk anvendelse og videreutvikling av prosjektets produkter for alle tjenester som det offentlige har ansvar for.

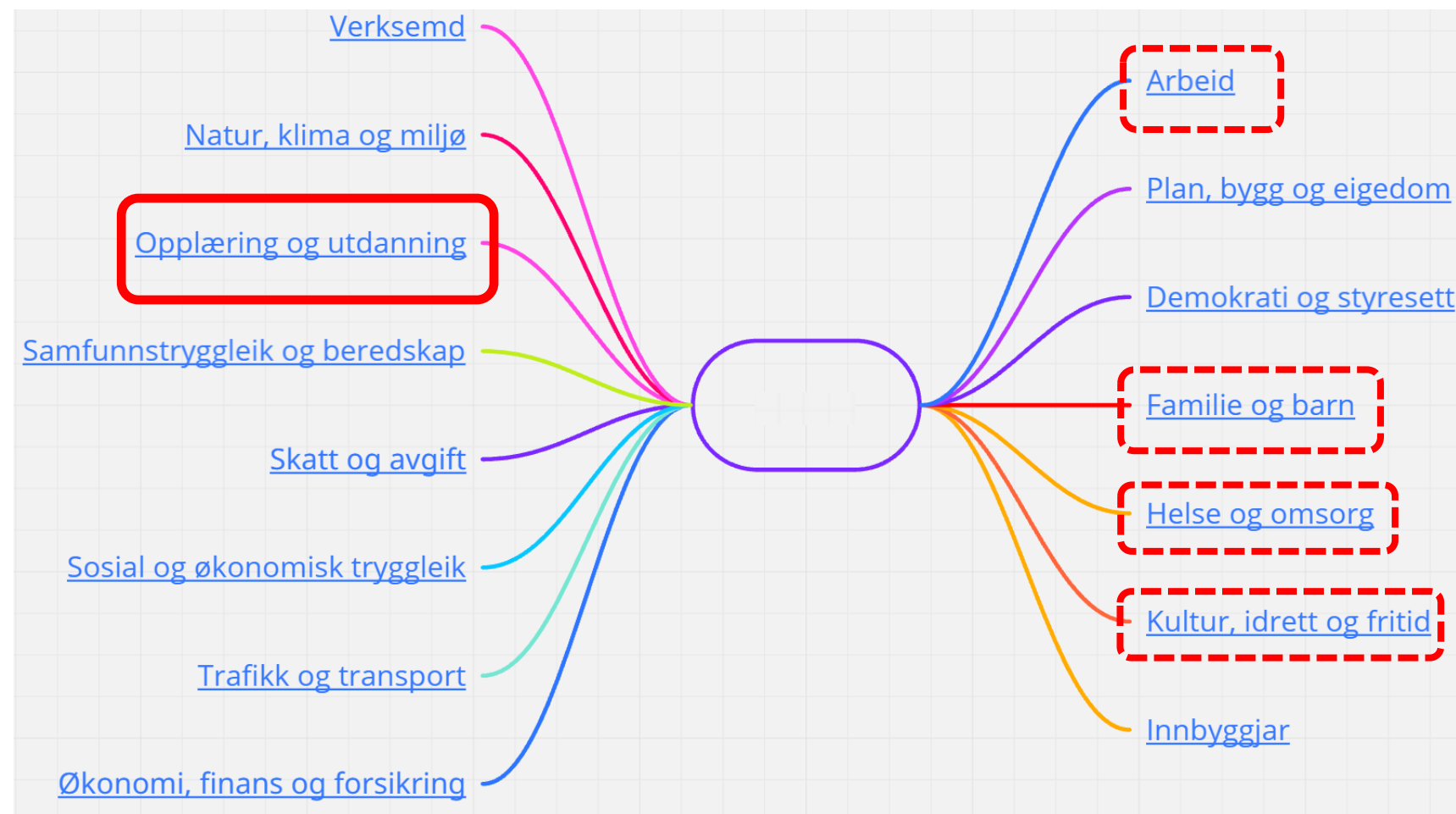

Målsettinger

- Felles informasjonsmodeller og standardiserte grensesnitt som på sikt dekker «alle» områder og sektorer.
- Gjenbrukbare løsninger og fellesløsninger
- Enklere brukerreiser for ansatte, foresatte, elever og studenter gjennom læringsløpet - fra barnehage til grunnskole, videregående og høyere utdanning.
- Samarbeid og innovasjon på tvers av offentlige og private aktører i økosystemet, og økt konkurranse i markedet.
- Langsiktige mål om livslang læring m.m.
- Skalering og overføring av prosjektets læring og produkter til andre områder og sektorer, etter pilotering i dette prosjektet.

Avgrensing gjennom prioritering av use cases

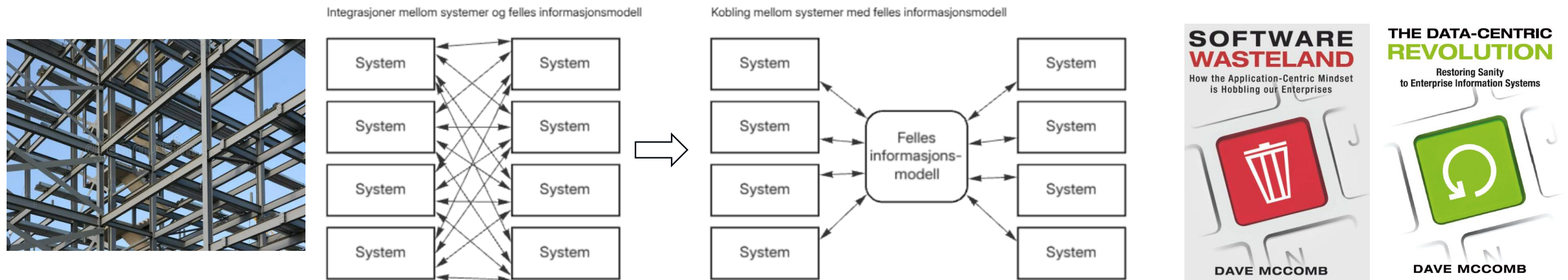

Eksempler på use cases for pilotering (prioriteres underveis):

- Overganger mellom utdanningsnivåer og utdanningstilbud.
- Samspill med andre kommunale tjenester som barnevern, PPT, DigiUng.
- Samspill med arbeidslivet gjennom verifiserbare vitnemål og kompetansebevis.
- Digital dialog og økt involvering mellom barnehage/skole og hjemmet.
- Anskaffelser
- Hendelsesdrevet og automatisert rapportering, f.eks. rapportering kommune-stat.
- KI-løsninger basert på strukturerte, felles informasjonsmodeller for barn og unge – fra barnehage til høyere utdanning, i samarbeid med andre KI-initiativ.
- *Flere aktuelle eksempler i søknaden...*

Hovedelementer i prosjektets konseptforslag

- Teknisk arkitektur: Konseptet skal trekke erfaring fra bla. Novaris FINT modell, rammeverk og veiledninger fra Digdir, KS, m.m. - med kopling av systemer gjennom et «mellomlag» med felles informasjonsmodeller og standardiserte grensesnitt.

- Helhetlig og strukturert tilnærming: En mer strukturert tilnærming til innhold i nasjonale kataloger for begreper, datasett, tjenester og hendelser – definer felles autoritative informasjonsmodeller i sammenheng med en felles tjenestekatalog («datadrevet tjenesteutvikling»).
- Samarbeidsmodell: Konseptet forutsetter samarbeid på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer med avklarte roller og ansvar, som del av rammeverket.

Prosjektets produkter

- ❖ **Rammeverk for datadrevet tjenesteutvikling**
- ❖ Felles katalogløsninger
- ❖ Felles informasjonsmodeller innen «barn og unge» som tjenesteområde, gjennom løpet fra barnehage til høyere utdanning
- ❖ Forbedrede fellesløsninger
- ❖ MVP-er og pilotering av informasjonsmodeller for utvalgte tjenester og use cases
- ❖ Innspill til regelverksendringer
- ❖ Erfaringsdeling for kompetansebygging og utbredelse

Felles konsepter, felles språk, standarder, beste praksis og en tydelig styringsmodell for samarbeid med roller og ansvar

Oppsummering av samfunnsøkonomisk analyse

Netto nåverdi av prissatte virkninger	2 960 193 043
Netto nåverdi per investert krone i offentlig sektor	46
Konsekvensen av ikke-prissatte virkninger:	
Videre utbredelse av prosjektets produkter	9
Reduserte kostnader til systemutvikling og forvaltning	8
Sømløse brukerreiser	9
Sømløse overganger mellom kommuner	9
Effektiv saksbehandling	8
Bedre informasjonssikkerhet	9
Miljøgevinster	7
Bedre samarbeid på tvers	7
Bedre datakvalitet	9
Unngå innelåste data	8
Sunnere konkurranseforhold	6
Mer effektive anskaffelsesprosesser	7
Muliggjør kun-én-gang-prinsippet	7
Samlet vurdering av usikkerhet knyttet til den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet	Middels

Eksempel:

Tittel	Reduserte kostnader til systemutvikling og forvaltning
Kvantum	Middels positivt kvantum
Enhetsverdi	Høy
Samfunnsøk. verdi	Stor positiv – 8
Beskrivelse	behov for systemutvikling og forvaltning av IT-løsninger. Hvordan: Viktige elementer i dette bildet som gir effekter er: a) Redusert antall integrasjoner: Integrasjoner gjøres mot standardiserte informasjonsmodeller og grensesnitt i et mellomlag, frikoplet fra detaljer i hvordan data er lagret eller strukturert internt hos samhandlingspartnere. b) Redusert antall systemer/løsninger: Gjenbrukbare løsninger eller fellesløsninger i stedet for lokal skreddersøm av fagsystemer. Felles informasjonsmodeller og standardiserte grensesnitt gjør det mulig å utvikle felles fagsystemer eller komponenter og tjenester uten hensyn til hvordan data er lagret lokalt i hver kommune. Generiske løsninger kan tilpasses lokale forhold med langt lavere kostnad enn alternativet med at hver kommune (eller kommunesamarbeid) har egne løsninger. c) Mindre behov for tilpasninger i sluttbrukersystemer: Sluttbrukersystemene når data gjennom «mellomlaget» uten at det nødvendigvis på gjøres tilpasninger når det skjer endringer i hvordan data er lagret eller representert hos andre. Forutsetninger: Dette fungerer når data fra aktuelle samhandlingspartnere er tilgjengelig gjennom felles informasjonsmodeller og standardiserte API-er. Krav eller føringer om etterlevelse av standarder og beste praksis vil være viktig for at dette skal skje i praksis.

Oppsummering av samfunnsøkonomisk analyse

Netto nåverdi av prissatte virkninger	2 960 193 043
Netto nåverdi per investert krone i offentlig sektor	46
Konsekvensen av ikke-prissatte virkninger:	
Videre utbredelse av prosjektets produkter	9
Reduserte kostnader til systemutvikling og forvaltning	8
Sømløse brukerreiser	9
Sømløse overganger mellom kommuner	9
Effektiv saksbehandling	8
Bedre informasjonssikkerhet	9
Miljøgevinster	7
Bedre samarbeid på tvers	7
Bedre datakvalitet	9
Unngå innelåste data	8
Sunnere konkurranseforhold	6
Mer effektive anskaffelsesprosesser	7
Muliggjør kun-én-gang-prinsippet	7
Samlet vurdering av usikkerhet knyttet til den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet	Middels

Eksempel:

Tittel	Unngå innelåste data
Kvantum	Stort positivt kvantum
Enhetsverdi	Middels
Samfunnsøk. verdi	Stor positiv – 8
Beskrivelse	Virkning: Unngå at data er "innelåst" i proprietære løsninger/fagsystemer, for å muliggjøre tilgang til oppdaterte og forståelige data uavhengig av hvor eller hvordan data er lagret. Gjennom dette unngås også behov for lokale kopier, som igjen har en rekke fordeler (informasjonssikkerhet, datakvalitet mv.). Hvordan: Standardisering av datamodeller og grensesnitt for aksess av data der de eies eller forvaltes, med klare krav til tilgjengeliggjøring, versjonshåndtering, sikring, mv. Forutsetninger: Krav om å følge gitte standarder, slik som Digitaliseringsrundskrivet, Referansekatalogen for IT-standarder i offentlig sektor mv.

Oppsummering av samfunnsøkonomisk analyse

Netto nåverdi av prissatte virkninger	2 960 193 043
Netto nåverdi per investert krone i offentlig sektor	46
Konsekvensen av ikke-prissatte virkninger:	
Videre utbredelse av prosjektets produkter	9
Reduserte kostnader til systemutvikling og forvaltning	8
Sømløse brukerreiser	9
Sømløse overganger mellom kommuner	9
Effektiv saksbehandling	8
Bedre informasjonssikkerhet	9
Miljøgevinster	7
Bedre samarbeid på tvers	7
Bedre datakvalitet	9
Unngå innelåste data	8
Sunnere konkurranseforhold	6
Mer effektive anskaffelsesprosesser	7
Muliggjør kun-én-gang-prinsippet	7
Samlet vurdering av usikkerhet knyttet til den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av prosjektet	Middels

Eksempel:

Tittel	Bedre informasjonssikkerhet
Kvantum	Stort positivt kvantum
Enhetsverdi	Høy
Samfunnsøk. verdi	Meget stor positiv - 9
Beskrivelse	Virkning: Informasjonssikkerhet og personvern styrkes ved at færre kopier av data må lagres og sikres lokalt. Risiko for feil bruk eller uautorisert tilgang reduseres. Hvordan: Ved at data nås der de eies gjennom standardiserte tjenester og mellomlaget, kan tilgangsstyring og logging håndteres mer konsistent. Tilgang kan styres én gang for typer av data eller tjenester, i stedet for å settes opp mange ganger lokalt. Forutsetninger: Mellomlaget må etableres med støtte for sentral tilgangsstyring, og virksomhetene må ta i bruk standardiserte datatjenester og beskrivelser i tjeneste- og datakataloger.

Dette prosjektet må utvikles med en smidig tilnærming til avhengigheter og samarbeid, med koordinering, bruk og gjenbruk av løsninger fra parallelle aktiviteter. Vi beveger oss i et komplisert landskap i rask endring nasjonalt og internasjonalt gjennom prosjektperioden. Det behøves løpende arbeid med dette i prosjektet

Avhengigheter

- **DigiUng og ung.no:** DigiUng er et samarbeid mellom offentlige etater og virksomheter. DigiUng samler kvalitetssikret informasjon og tjenester for ungdom på ett sted, statens primære informasjonskanal ung.no. Avhengigheter bør analyseres nærmere.
- **Grunndataprojektet i Digdir** definerer Nasjonale grunndata som «opplysninger som mange har bruk for og som er særlig viktige for samfunnets funksjoner og tjenester». Prosjektet tar utgangspunkt i de viktigste registrene i Norge. Målet om autoritative datasett og datamodeller er felles med mål i dette prosjektet/denne søknaden. Prosjektene bør samordnes i Digdir.
- **Løpende arbeid med fellesløsninger** hos Digdir, KS Digital og andre. Dette styres overordnet av arbeidet med nasjonalt veikart (SKATE/Digdir), der en f.eks. har planlagt arbeid med en fullmaktløsning som dette prosjektet kan ha nytte av og ev. bidra til (datamodeller).
- **KI-initiativ** - dette er en smeltedigel med et stort antall initiativ på tvers av forskning, næringsliv og offentlig sektor. Som eksempler nevnes her pågående etablering av KI Norge ledet av Digdir på bestilling av DFD for å møte kravene fra EUs KI-forordning; Digdirs «KI-lab»; prosjektet «Enklere tilgang til informasjon (ETI)» - et tverrsektorielt prosjekt ledet av Helsedirektoratet i samarbeid med offentlig sektor med mål om å utvikle en KI-basert informasjonsassistent; samt pågående arbeid med digitale assistenter og KI-agenter i flere kommuner.
- **Arbeid med felles tillitsrammeverk** - Mål om sammenhengende tjenester og datadeling kan ikke nås uten et minimum av felles tillitstjenester, der interoperabilitet mellom løsninger for identitet og tilgangsstyring er essensielt. Som eksempler nevnes her Sikts arbeid med FEIDE som særlig relevant, samt Digdirs arbeid med IDporten, Maskinporten, Altinn Autorisasjon og digitale lommebøker iht. nye EU-standarder.
- **KS-prosjekter Felles kommunal arkitektur (FKA)** Etablering av felles arkitektur og arkitekturprodukter til bruk i digitaliseringsarbeidet for kommuner og fylkeskommuner
- **Felles tjenesteplattform** i kommunal sektor, som omfatter felles applikasjonsplattform, dataplattform, felles dataforvaltning og etablering av «Allmenningen» for deling av metode- og rammeverk, informasjon og ressurser.
- **Andre prosjekter innen informasjonsforvaltning:** Aktuelle eksempler er HK-dirs KUDAF-løsning, og Hdirs «MinVei» med Nav og Skatteetaten.
- **Juridisk interoperabilitet:** Stimulab-prosjektet til Hdir om lovverk på tvers av sektorer og forvaltningsnivå; forskning på digitalisering av regelverk og "rules as code" - åpner for automatisering av arbeidsprosesser og KI-baserte løsninger.
- **EU-initiativ:** Reguleringer og løsninger for datadeling, livshendelser og grensekryssende tjenester, slik som eIDAS og European Digital Identity Wallet, Single Digital Gateway Regulation (SDGR) og Data Spaces; spesielt Skills Data Space for studiebevis, livslang læring og kopling til arbeidsmarkedet.
- **Sikts etablering av nasjonale registre:** Inkluderer registre over utdanninger og akkreditering (utdanningsregister), vitnemål og andre resultater fra utdanning (kompetansebevisregister) og identitet for personer i utdanning.

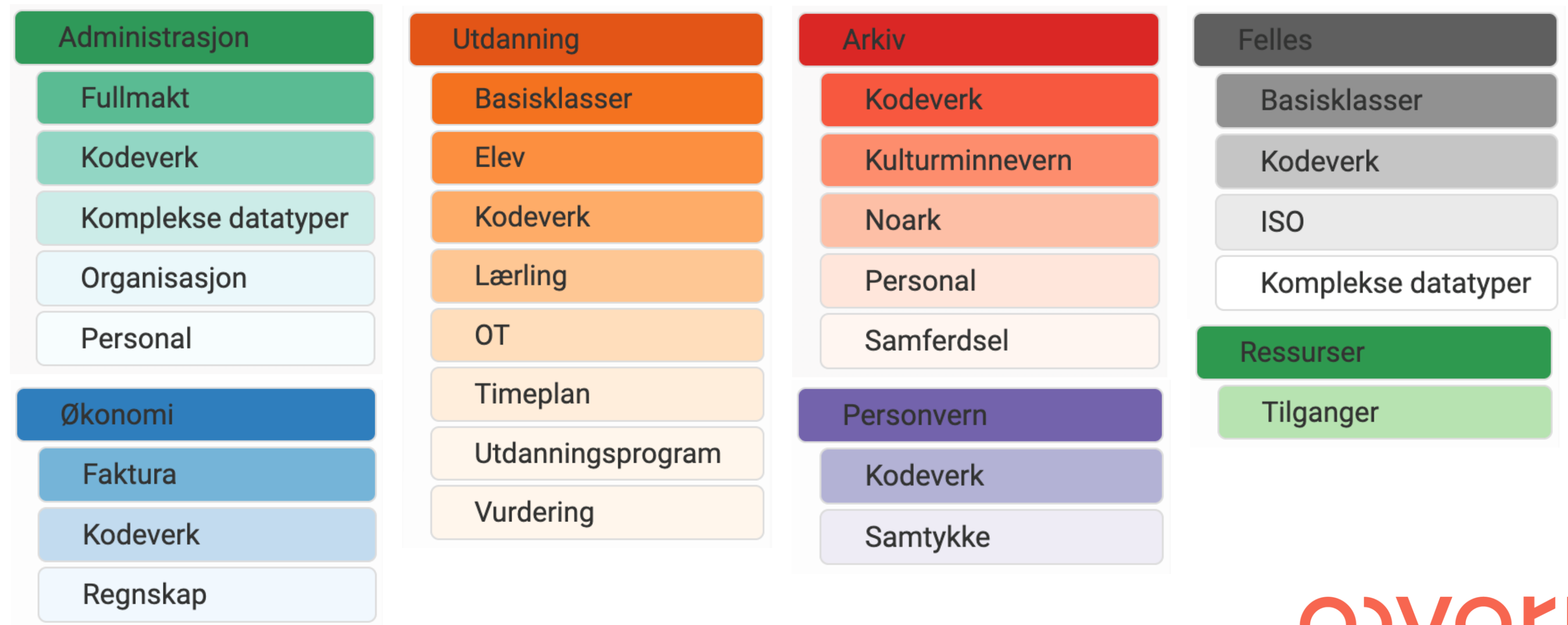
Erfaringer fra arbeidet med FINT i fylkeskommunene

Trond Magnus Sevre, leder for teknologi og utvikling,
Novari IKS

FINT – FELLES INTEGRASJONER

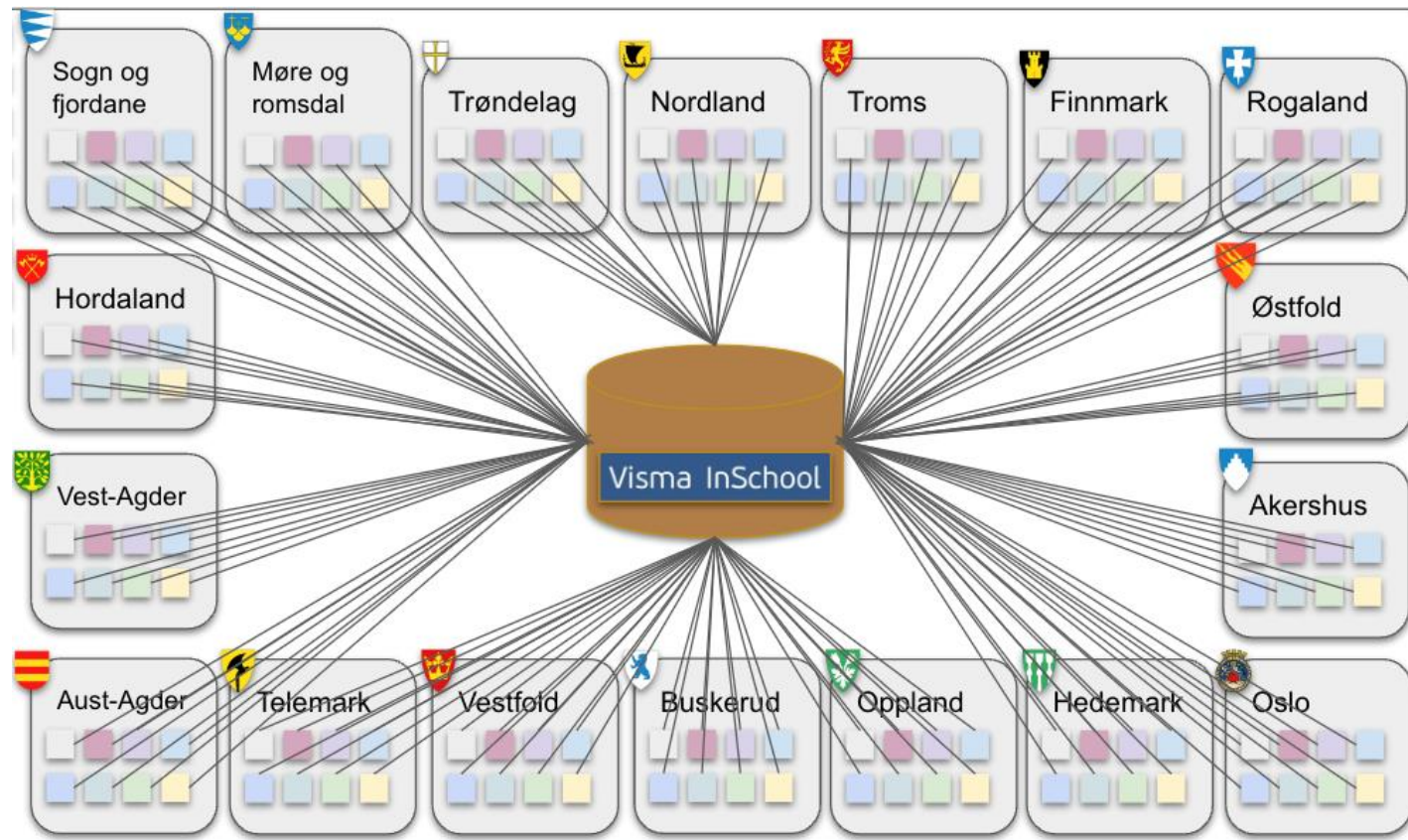
FINT er en standardisert informasjonsmodell med API-er for effektiv innsamling og deling av data.

Fylkeskommunenes informasjonsmodell

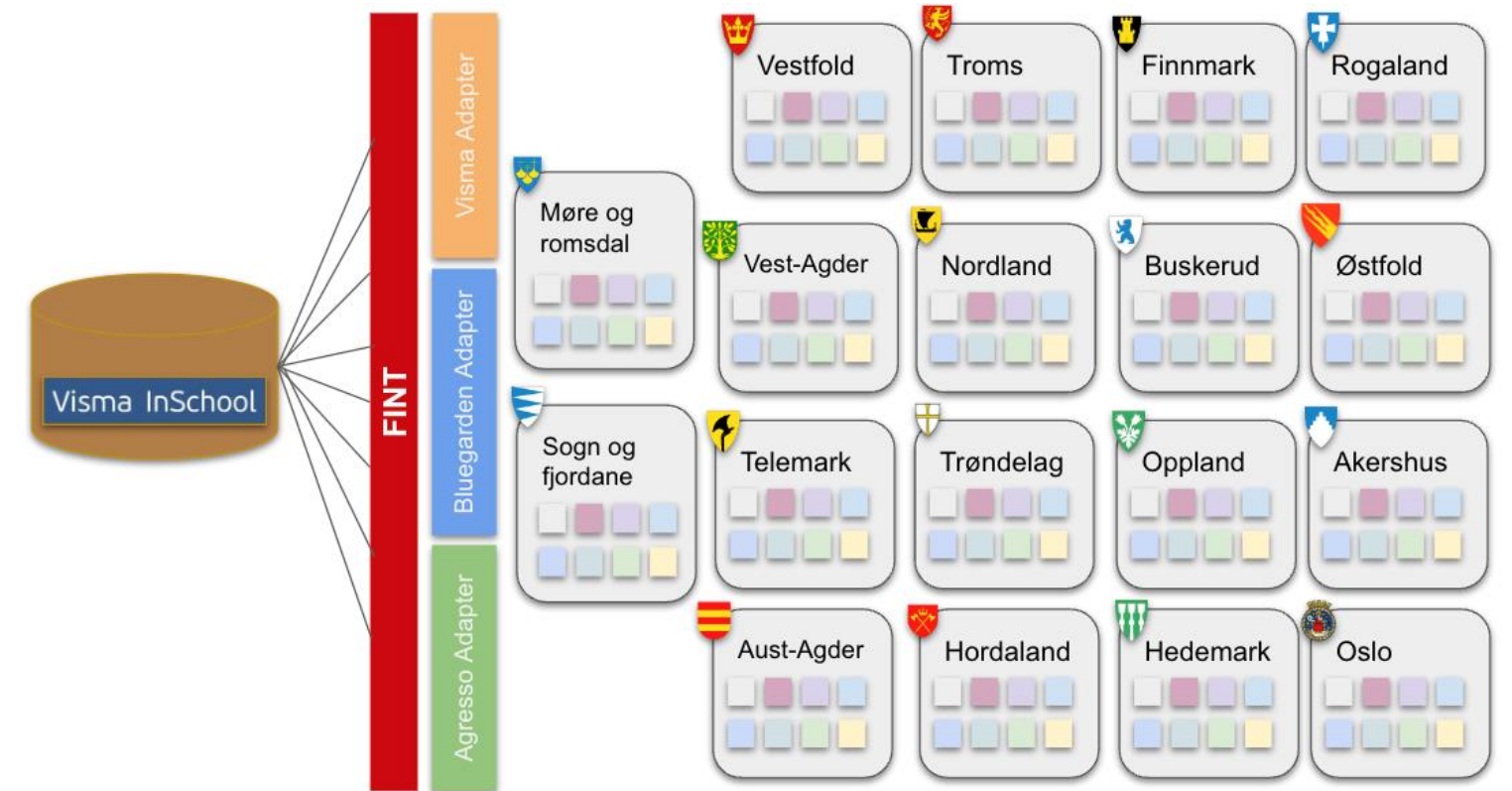

Ideen vokste frem fra behov

Kartlegging: Ca 140 integrasjoner

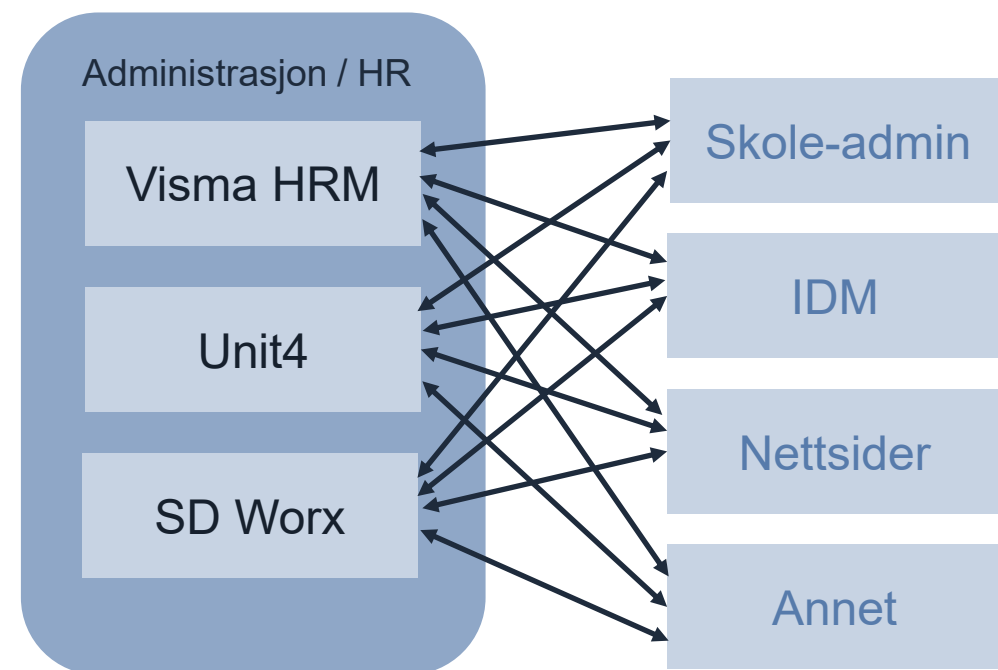

Stor reduksjon i antall integrasjoner

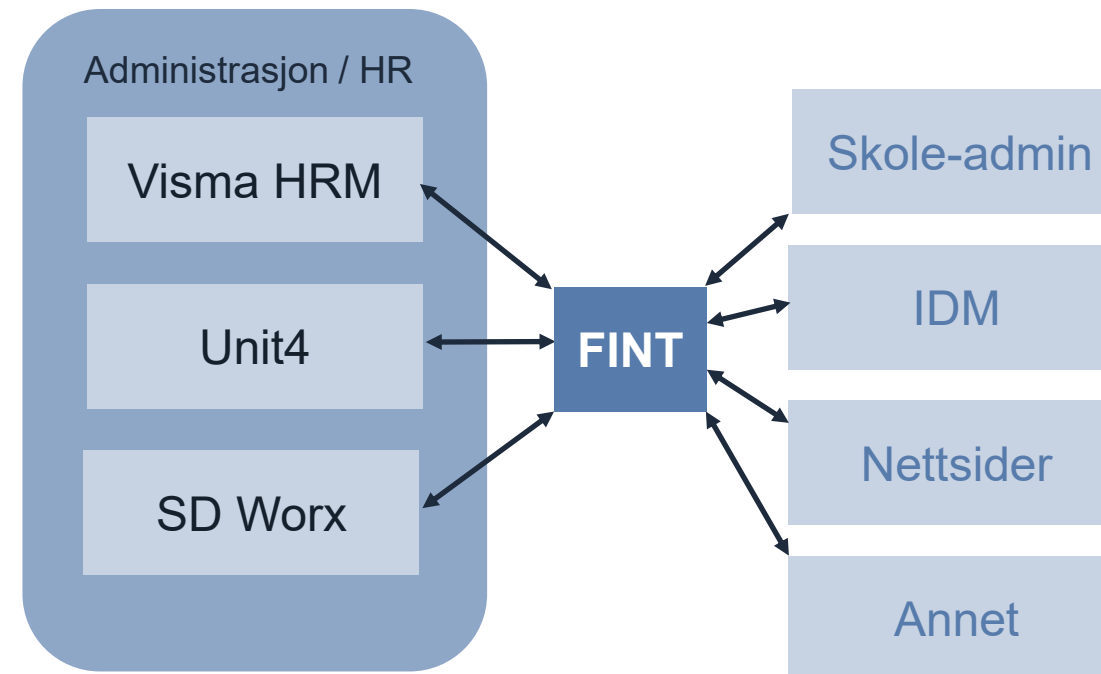

Integrere - smelte sammen til en helhet

Uten FINT

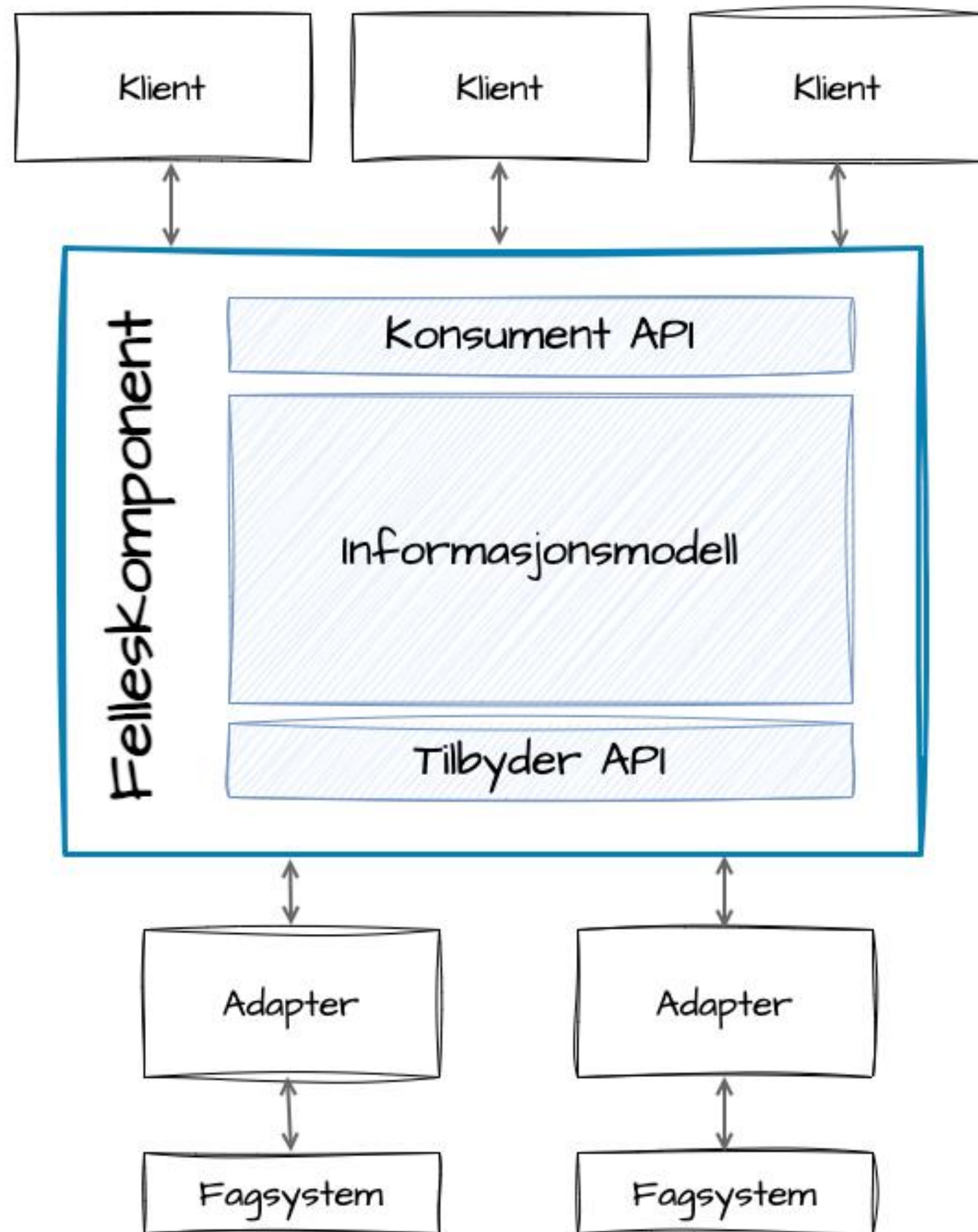

Med FINT

Fordeler med en helhetlig integrasjonsløsning

- **Full kontroll over egne data**
Alltid tilgjengelig når du trenger det, med full styring på tilganger
- **Lavere kompleksitet**
Færre integrasjoner og avhengigheter, med standardiserte API-er
- **Økt fleksibilitet**
Lavere kost ved utbygging av systemer, mindre leverandørbinding

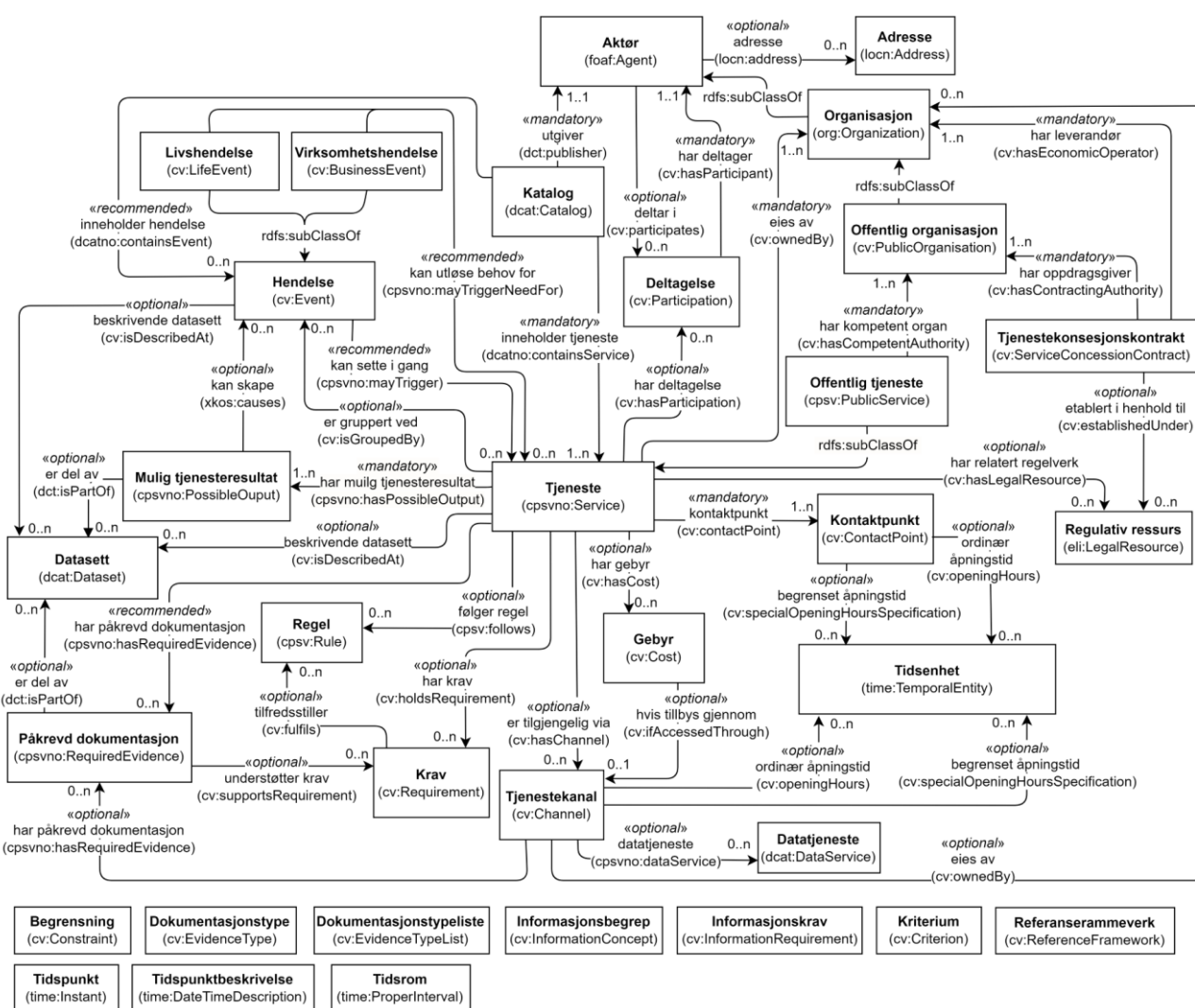

Bonus-slides - litt mer arkitektur?

Hva «noen» har tenkt og snakket om bak det som ble skrevet i søknaden

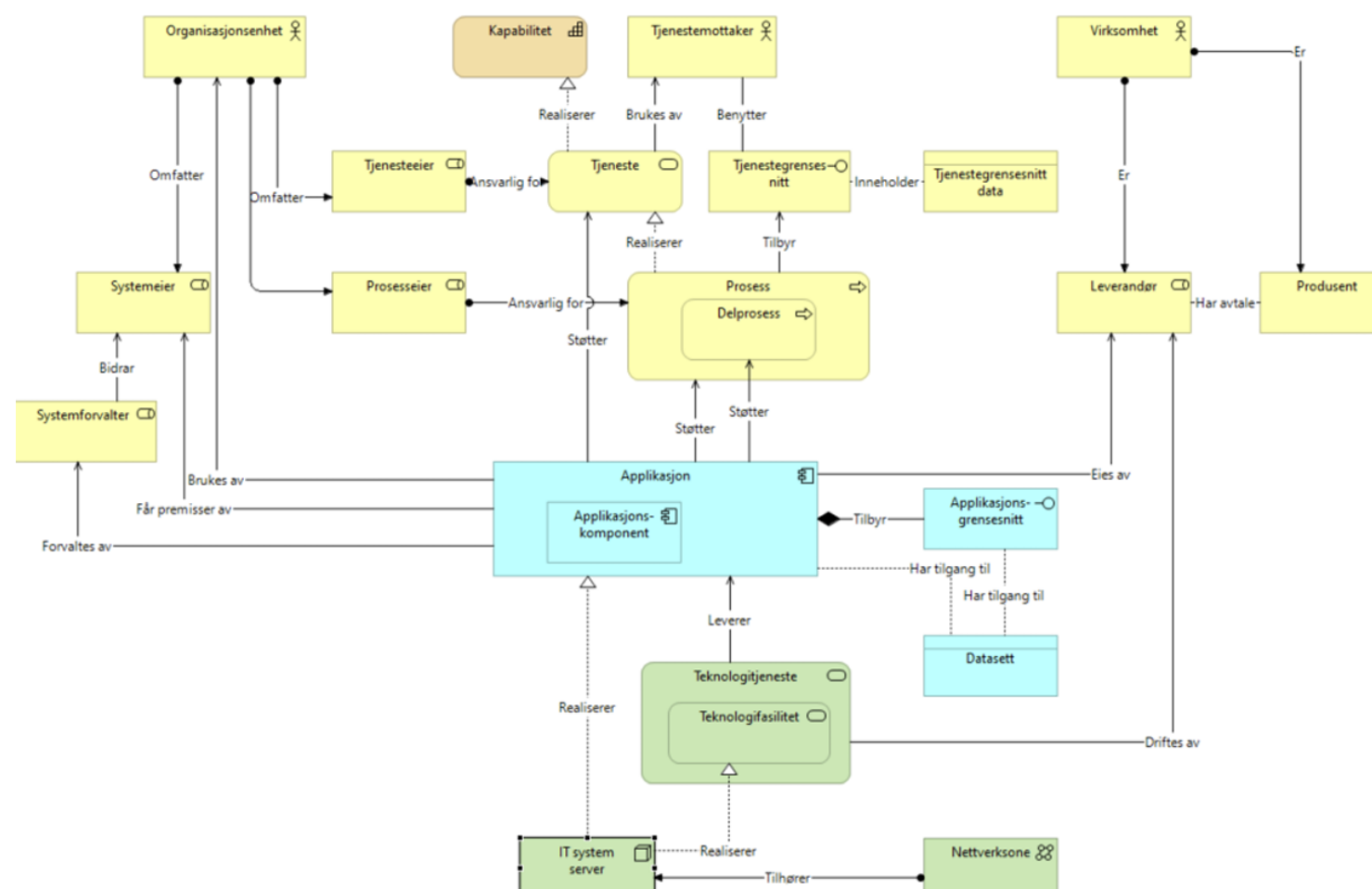
Litt mer arkitektur - metamodeller

CPSV-AP-NO – en standard for tjenester og hendelser (forenklet utgave)

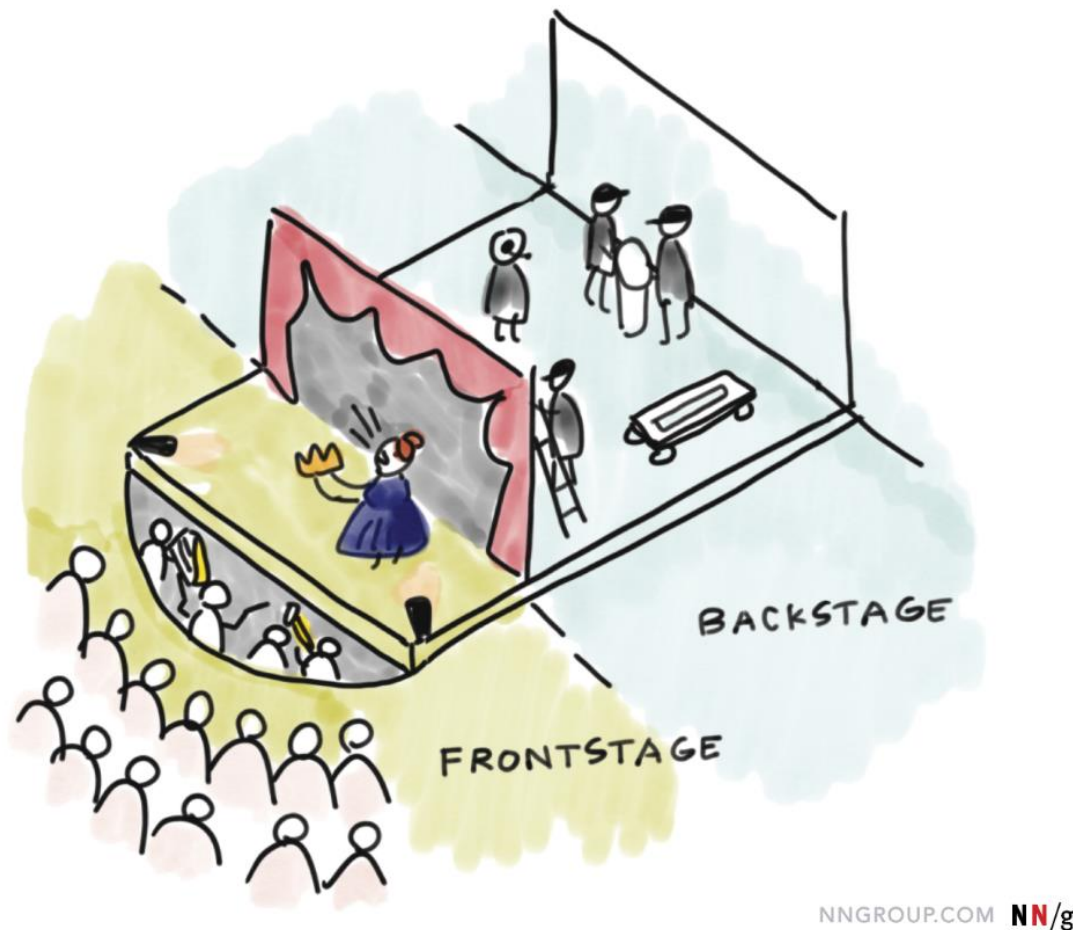
Metamodell for arkitekturlandskap

Innføringshåndbok i arkitekturlandskap V2.0

Litt mer arkitektur - frontstage vs. backstage

Offentlige tjenester skal oppleves sammenhengende og helhetlige av brukerne uavhengig av hvilke virksomheter som tilbyr dem

Frontstage:

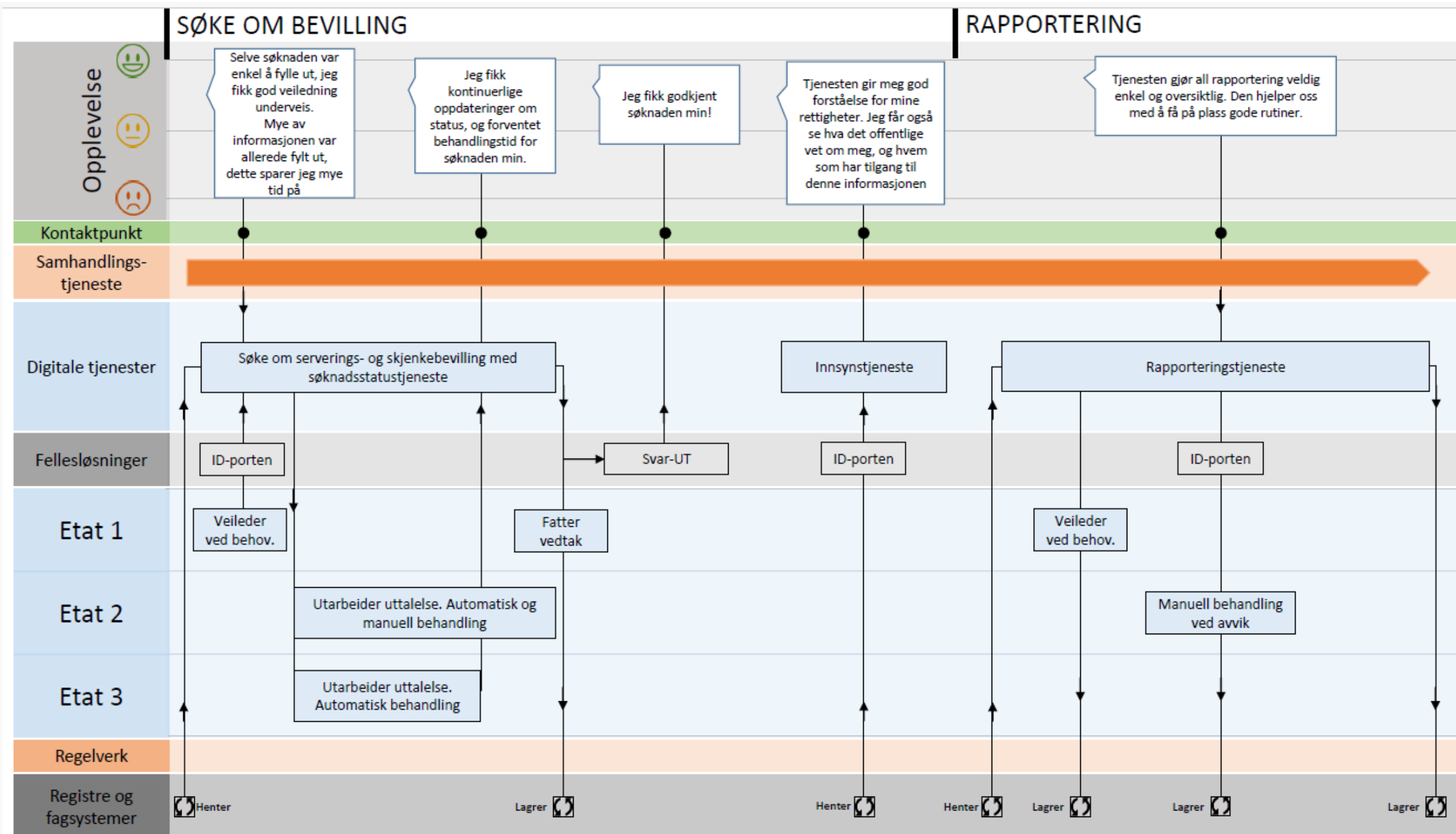
- Sammenhengende tjenester
- Velregisserte brukerreiser
- «Kun en gang»

Backstage:

- Broket landskap i endring
- Manuelle prosesser
- Prosessforbedring og automatisering
- Suffløser (KI-assistenter/KI-agenter)

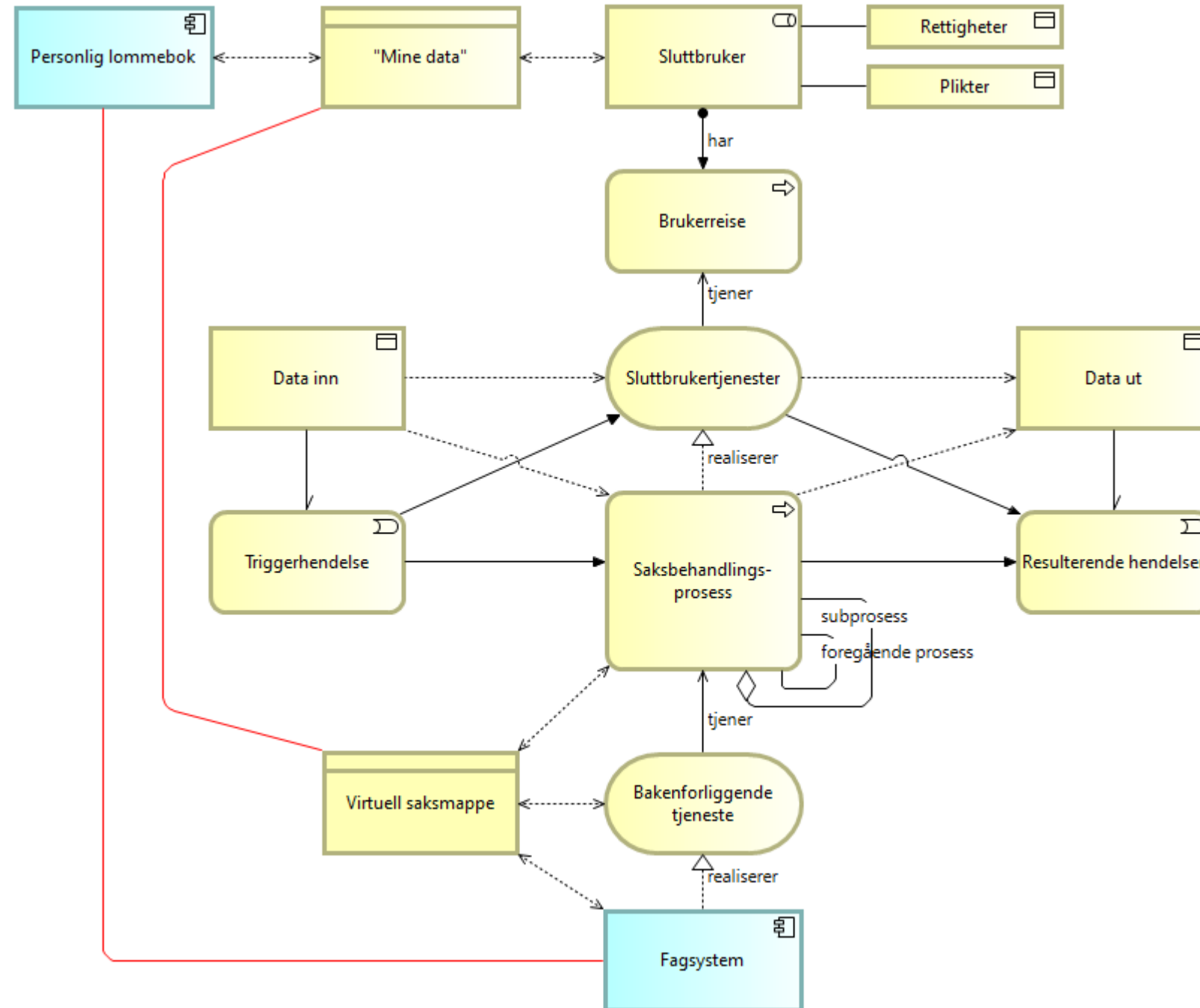
NNGROUP.COM NN/g

Gammelt nytt - ref. Skatetiltak 1.1 (2017)

Kontaktpunkter i et «samhandlingslag» som grensesnitt mot «backstage»

Litt mer arkitektur – tjenesteabstraksjon og datavirtualisering

Innspill til debatt

Høye ambisjoner – hvordan lykkes med skalering?
Kritiske suksessfaktorer?

Kritiske suksessfaktorer?

- ❖ Bygg på eksisterende beste praksis og erfaringer
- ❖ Samordning med parallelle initiativ
- ❖ Samarbeid – internt, nasjonalt og internasjonalt
- ❖ Strategisk forankring
- ❖ Kvalitet i prosjektets produkter
- ❖ Helhetlig tilnærming – ikke bare som en skrivebordsøvelse
- ❖ Innspill til endring av lovverk følges opp
- ❖ Løpende erfaringsdeling for kompetansebygging og utbredelse

digdir.no

Digitaliseringsdirektoratet
postmottak@digdir.no
22 45 10 00
Postboks 1382 Vika, 0114 Oslo

Besøksadresser:
Havnegata 48, 8900 Brønnøysund
Skrivarvegen 2, 6863 Leikanger
Lørenfare 1C, 0580 Oslo